

Kulturní centrum Zahrada ve veřejném prostoru Jižního Města
Eva Zlatušková

Oponentní posudek

Předkládaná bakalářská práce si klade za cíl na příkladu konkrétní kulturní instituce – Kulturní centrum Zahrada na Jižním městě – popsat současnou roli a funkci víceúčelového kulturního centra (v sídlištním prostoru) a pochopit: „komu, čemu a s jakým cílem a úspěchem slouží KC Zahrada na počátku 21. století, a jaký účel mají centrem produkované kulturní a umělecké projekty směřující do veřejného sídlištního prostoru – jak jsou veřejností přijímány“ (str. 6). Práce je založena na kvalitativním výzkumu sestávajícím ze zúčastněného pozorování (umožněné prací v centru) a rozhovorů. V úvodu práce se autorka pokouší zasadit kulturní centrum do společenského kontextu a představuje svoje rozumění tomuto kontextu – globalizace a globální změny, státní kulturní politika a kulturní politika městské části, umění a jeho společenská role s přihlédnutím k otázce role umění ve veřejném prostoru, stručný náčrt historie panelových sídlišť a jejich současnosti s důrazem na Jižní Město a jeho specifika, to jsou jen některá z témat, kterých se autorka v úvodní části dotýká. Následně autorka představuje samotné kulturní centrum, jeho strukturu, ideologii a způsob jeho fungování (včetně popisu Street for Art – nejznámější, nejmasovější a největší kulturní akce, kterou kulturní centrum pořádá).

Práce je tak velmi ambiciózní a dotýká se zejména v úvodu velkého množství témat, což představuje zároveň jeden z hlavních problémů práce. Na teoretické rovině je totiž představení a diskuse těchto témat jen velmi slabě podloženo a působí spíše novinářským než odborným dojmem. Ukotvení do celospolečenského kontextu tak získává podobu jakéhosi amalgámu témat jen letmo zmíněných bez jakékoli další hlubší diskuse, představených pomocí klišé, která mohou fungovat v novinovém článku, ale jistě ne v odborné práci. Snaha o opravdu široký, vše pojímající záběr navíc vede k dalšímu vršení otázek týkajících se kulturního centra, jeho role, i oblastí s kulturním centrem přímo nesouvisejících, na které práce, alespoň v takové podobě, jakou má, nemůže poskytnout ucelenou, důkladně vyargumentovanou odpověď (povaha globalizace, funkce umění, apod.). Absence argumentace je ostatně nešvarem celé práce, která je plná tvrzení (o povaze doby, kultury, umění, ale též o kulturním centru, směřování a ambicích managementu KC, apod.) vršených jedno na druhé bez důkladnější diskuse.

Kromě tematické a teoretické neukotvenosti je práce problematická i metodologicky. Autorka sice v úvodu tvrdí, že práce je výsledkem kvalitativního výzkumu, ovšem v samotném textu se o výzkumu, jeho průběhu a výsledcích nedozvídáme vlastně vůbec nic. Autorka nám nenabízí sebemenší možnost nahlédnout do terénu očima výzkumníka, neseznamuje nás ani s tématy, průběhem nebo výstupy rozhovorů, které pravděpodobně pořídila. Při čtení nám navíc ani nedává možnost dozvědět se, která její tvrzení o kulturním centru (jestli nějaká) jsou podložena materiálem sesbíraným v průběhu výzkumu. Práce je totiž psána objektivizujícím, popisným jazykem ne nepodobným jazyku oficiálních koncepcí a strategií. A tak se sice dozvídáme, že „KC Zahrada se snaží“, „management KC Zahrada zastává názor“, „management zjistil“, „managementu bylo zřejmé“, „management se rozhodl“ a podobně, ale to je bohužel všechno. Formálně, stylisticky i obsahově tak část o kulturním centru Zahrada, která by měla být jádrem celé práce, působí jako jakési rozvedení kulturní politiky MČ Praha 11.

Pokud se tímto způsobem snažila autorka o anonymizaci respondentů, pak zvolila opravdu nešťastný způsob – aniž by jej ovšem explicitně v textu zmínila spolu s důvody, které ji k tomu vedly – který text a sdělení v něm pro čtenáře ještě více zamlžuje. Pokud jde o snahu o objektivizaci výsledků výzkumu, pak jde opět o velmi nešťastný přístup – koneckonců

kvalitativní výzkum není objektivní, což je jedna z jeho silných, nikoli slabých stránek. A přitom pozorování a rozhovory by mohly, pokud by byly dobře udělány a vhodně v textu použity, posloužit jako materiál, který by mohl pomoci nahlédnout a diskutovat alespoň část otázek a témat v práci zmíněných: jak konkrétní (samozřejmě anonymizovaní) lidé ve vedení kulturního centra vnímají prostor Jižního Města a život v něm, jak toto vnímání ovlivňuje jejich rozhodování o kulturních akcích a směřování KC, jak na základě něj formulují svoje vlastní rozumění funkci umění, jak probíhá vyjednávání s MČ (a skrze ni se strategií MČ) a tak dále.

Myslím, že problémy předkládané bakalářské práce pramení z příliš široce definovaného a uchopeného tématu v kombinaci se značnou metodologickou nejistotou autorky. To ovšem neznamená, že by na textu nebylo znát zaujetí autorky či množství vykonané práce. Práci tak s ohledem na výše řečené k obhajobě sice doporučuji, ovšem hodnotím ji jako nepřilíš dobrou a navrhuji známku za tři.

26.8.2011

Petr Gibas, MSc.